

ולכן נקראת הפטרה, לפי שהיו נפטרים בה מקריאת התורה. ור"ת כתב טעם אחר. למה נקראת הפטרה לפי שאמרין בסוטה בפרק ואלו נאמרין כיון שנפתח ספר תורה אסור לדבר אפילו בדבר הלכה, שנא' ובפתחו עמדו כל העם. ולאחר קריאת התורה הותרו לפתוח ולדבר, והוא מלשון יפטירו בשפה, ומלשון פטר רחם, פתוח. ור"א שהוא מלשון אין מפטירין לאחר הפסח, לשון סלוק מן הדבר. כלומר אחר שקראו ההפטרה נסתלקו מתפלת יוצר ומתחילין בתפלת מוסף.

Therefore, it is called a *haftarah*, because with it one takes leave of the Torah reading. Rabbeinu Tam gave a different reason: It is called a *haftarah* because the Talmud says that once the Torah scroll is open, it is prohibited to speak even of a halachic matter, as stated: "And when it was opened all the people stood [silently]." After the Torah reading is completed, it is permissible to speak and the word *haftarah* means commencing to speak, as in *peter rechem*, (opening the womb). Others say that it is related to the phrase "one does not *maftir* after the paschal sacrifice," which is a term of departure. Namely, after the *haftarah* is read, we depart from the *shacharit* service and begin the *musaf* service.

Elijah Levita (Italy, 1469 –1549) אליהו בחור: ספר תשבי שרש פטר

שמצא כתוב שאנטיוכוס הרשע מלך יון גזר על ישראל שלא יקראו בתורה ברבים. מה עשו ישראל לקחו פרשה אחת מנביאים בענינה דומה לענין מ"ש בפרשה של שבת ההיא. ועתה אף שבטלה הגזירה המנהג אינו בטל... ונקראת הפטרה מלשון הפסקה.

I have found it written that Antiochus, the evil Greek king, forbade Israel to read the Torah in public. What did Israel do? They read a portion of the Prophets whose subject resembled that which would have been read from the Torah on that Sabbath. Now, too, even though the edict is null, the custom has not been nullified... It is called *haftarah*, meaning an intermission.

Leopold Zunz: הדרשות בישראל

There was no distinct historical reason for the *haftarah* custom. Rather, it was a natural development of the Torah reading due to the inherent importance attached to the Prophetic writings themselves.

R. Y.L. Fishman (Maimon) חגים ומועדים

It is highly unlikely that the Greeks would have prohibited Torah reading but permitted reading from the Prophets. The custom does appear to have originated during the Hasmonean era, but was directed against the Samaritans, who rejected the Prophets (except for Joshua), in order to emphasize that their sanctity and importance was equal to that of the Torah itself.

R. Y.Y. Jacobson חזון המקרא

- The triennial cycle (maintained in the Land of Israel through the geonic era) has, naturally, three times as many *haftarot*.
- A list of these selections (published by Adolph Buchler in JQR, 1906) designates them by the term **אשלמתא**, meaning completion, they were considered an integral part of the liturgy and implying that Torah reading was incomplete without it.

ישעיהו מ"ב

shall wait for his teaching. (5) Thus saith God the Lord, He that created the heavens, and stretched them forth, He that spread forth the earth and that which cometh out of it, He that giveth breath unto the people upon it, And spirit to them that walk therein: (6) I the Lord have called thee in righteousness, And have taken hold of thy hand, And kept thee, and set thee for a covenant of the people, For a light of the nations; (7) To open the blind eyes, To bring out the prisoners from the dungeon, And them that sit in darkness out of the prison-house. (8) I am the Lord, that is My name; And My glory will I not give to another, Neither My praise to graven images. (9) Behold, the former things are come to pass, And new things do I declare; Before they spring forth I tell you of them. (10) Sing unto the Lord a new song, And His praise from the end of the earth;

יִיחַלוּ. (ה) כֹּה אָמַר הָאֱלֹהִים יְיָ בּוֹרֵא
 הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיחֵם רִקְעַת הָאָרֶץ וְצָאֲצְאֶיהָ
 נִתְּן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ לְהִלְכִים
 בָּהּ. (ו) אֲנִי יְיָ קָרָאתִיךָ בְּצַדִּיק וְאַחֲזִיק
 בְּיָדְךָ וְאַצְרֶךָ וְאַתְּנֶךָ לְבְרִית עִם לְאוֹר
 גּוֹיִם. (ז) לְפָקַח עֵינַיִם עֲנוּרוֹת לְהוֹצִיא
 מִמִּסְגַּר אֲסִיר מִבַּיִת כָּלֵא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ.
 (ח) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וְכִבּוֹדִי לֹא אֲחִיר
 אֶתֶן וְתִהְיֶה לִּי לְפָסִילִים. (ט) הָרֵאשֻׁנוֹת
 הֵנָּה בָּאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד בְּטָרָם
 תִּצְמַחְנָה אֲשֻׁמֵּעַ אֶתְכֶם. (י) שִׁירוּ
 לַיְיָ שִׁיר חֲדָשׁ תִּהְלְתוּ מִקְצֵה הָאָרֶץ
 יוֹרְדֵי הַיָּם וּמְלֹאוּ אֵיִים וַיִּשְׁבִּיֵהֶם. (יא)
 יִשְׂאוּ מִדְּבַר וְעָרְיוּ חֲצָרִים תֵּשֵׁב קֶדֶר
 יִרְנוּ יֹשְׁבֵי סֹלֶעַ מְרֹאשׁ הָרִים יִצְּחוּ.
 (יב) יִשְׂמְנוּ לַיְיָ כְּבוֹד וְתִהְלְתוּ בְּאֵיִים
 יִגִּדוּ. (יג) יְיָ כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ
 מִלְחָמוֹת יַעִיר קִנְאָה יִרְיעַ אֵף יִצְרִיחַ
 עַל אֵיבָיו יִתְגַּבֵּר. (יד) הַחֲשִׁיתִי מֵעוֹלָם

Notes:

1. Whereas the Torah uses the "perfect" tense *bara'*, Isaiah used the "imperfect" *borei'*. As the shacharit liturgy expresses it: המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית.
2. The Torah opens with man's proclivity to sin and error leading to his individual and universal punishment. Isaiah emphasizes Israel's tendency towards goodness, leading to individual and universal redemption.

The Haftarah of Shabbat immediately preceding Rosh Chodesh

X

שמואל א ב'

soul. (18) And Jonathan said unto him: 'Tomorrow is the new moon; and thou wilt be missed, thy seat will be empty. (19) And in the third day thou shalt hide thyself well, and come to the place where thou didst hide thyself in the day of work, and shalt remain by the stone Ezel. (20) And I will shoot three arrows to the side-ward, as though I shot at a mark. (21) And, behold, I will send the lad: Go, find the arrows. If I say unto the lad: Behold, the arrows are on this side of thee; take them, and come; for there is peace to thee and no hurt, as the Lord liveth. (22) But if I say thus unto the boy: Behold, the arrows are beyond thee; go thy way; for the Lord hath sent thee away. (23) And as touching the matter which I and thou have spoken of, behold, the Lord is between me and thee for ever.' (24) So David hid himself in the field; and when the new moon was come, the king sat him down to the meal to eat.

(יח) וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוֹנָתָן מָחָר חֹדֶשׁ וְנִפְקַדְתָּ כִּי יִפְקַד מוֹשְׁבֵיךָ. (יט) וְשִׁלַּשְׁתָּ תֵרֵד מְאֹד וּבֵאתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נִסְתַּרְתָּ שָׁם בַּיּוֹם הַמַּעֲשֵׂה וַיִּשְׁבֶּתָּ אֶצְלֵ הָאֶבֶן הָאֵזֶל. (כ) וְאָנֹכִי שִׁלַּשְׁתִּי הַחֲצִיִּים צִדָּה אֹרֶה לְשַׁלַּח לִי לְמִטְרָה. (כא) וְהִנֵּה אֲשַׁלַּח אֶת הַנְּעָר לְךָ מִצָּא אֶת הַחֲצִיִּים אִם אָמַר אָמַר לְנָעַר הִנֵּה הַחֲצִיִּים מִמֶּדָּ וְהִנֵּה קָחְנוּ וּבֵאתָ כִּי שְׁלוֹם לְךָ וְאִין דְּבַר חַי יְיָ. (כב) וְאִם כֹּה אָמַר לְעֹלָם הִנֵּה הַחֲצִיִּים מִמֶּדָּ וְהִלָּאתָ לְךָ כִּי שִׁלַּחְךָ יְיָ. (כג) וְהִדְבַר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אָנֹכִי וְאַתָּה הִנֵּה יְיָ בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד עוֹלָם. (כד) וַיִּסְתֵּר דָּוִד בַּשָּׂדֶה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ [אֶל] (על) הַלֶּחֶם לְאֹכֹל. (כה) וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל מוֹשְׁבּוֹ כַּפְּעַם בַּפְּעַם אֶל מוֹשֵׁב הַקִּיר וַיִּקַּם יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר מִצֵּד שְׂאוּל וַיִּפְקַד מְקוֹם דָּוִד. (כו) וְלֹא דִבַּר שְׂאוּל מֵאוֹמָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אָמַר

מלכים ב ד' (כג) וַיֹּאמֶר מְדוּעַ [אֵת] [אתי] [הַלֵּכְתִּי] (הלכתי) אֵלָיו הַיּוֹם **לֹא-חֹדֶשׁ** וְלֹא שַׁבָּת וַתֹּאמֶר שְׁלוֹם:

And he said: Wherefore wilt thou go to him today? it is neither **new moon** nor sabbath.' And she said: 'It shall be well'.

ישעיהו א' (יג) לֹא תוֹסִיפוּ הִבִּיאַתְּ מִנְחֹת־שְׂוִיא קִטְרֹת תוֹעֵבָה הִיא לִי **חֹדֶשׁ** וְשַׁבָּת קָרָא מִקְרָא לֹא-אוּכַל אֲוֹן וְעֲצָרָה:

Bring no more vain oblations; It is an offering of abomination unto Me; New moon and sabbath, the holding of convocations— I cannot endure iniquity along with the solemn assembly.

(יד) **חֹדְשֵׁיכֶם** וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׂנֵאָה נַפְשִׁי הֵיוּ עָלַי לְטָרַח נְלֹאִיתִי נְשֵׂא:

Your new moons and your appointed seasons My soul hateth; They are a burden unto Me; I am weary to bear them.

עמוס ח' (ה) לֹאמַר מֵתִי יַעֲבֹר הַחֹדֶשׁ וְנִשְׁבְּרָה שְׂבֵר וְהַשַּׁבָּת וְנִפְתַּח-הַבַּר לְהִקְטִין אִיפֹה וְלִהְגִּדֵּל שֶׁקֶל וְלַעֲנֹת מֵאֲזַנֵּי מִרְמָה:

Saying: 'When will the new moon be gone, that we may sell grain? And the sabbath, that we may set forth corn? Making the ephah small, and the shekel great, And falsifying the balances of deceit;

ישעיהו ס"ו (כג) וְהָיָה **מִדִּי-חֹדֶשׁ בְּתוֹדֶשׁוֹ** וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹוא כָּל-בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי אֲמֵר ה':

And it shall come to pass, That from one new moon to another, And from one sabbath to another, Shall all flesh come to worship before Me, Saith the Lord.

משנה סנהדרין ח:ב

מֵאִמְתִּי חֵיב, מִשִּׂיאֵכֶל טַרְטִימַר בֶּשֶׂר וְיִשְׁתֶּה חֲצִי לֹג יַיִן הָאִיטָלְקִי. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, מִנֵּה בֶשֶׂר וְלֹג יַיִן. אֶכֶל בְּחִבּוּרַת מִצּוּה, **אֶכֶל בְּעִבּוּר הַחֹדֶשׁ**, אֶכֶל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם...

From when is a stubborn and rebellious son liable? From when he eats a tarteimar of meat and drinks a half-log of Italian wine. Rabbi Yosei says: From when he eats a maneh of meat and drinks a log of wine. The mishna now lists a series of conditions concerning his eating and drinking. If he ate these items **with a group** assembled for the performance of a mitzva, or he ate them at a meal celebrating the intercalation of a month, or he ate the items when they had second tithe status, in Jerusalem...

משנה ראש השנה ב:ה

חָצֵר גְּדוֹלָה הָיְתָה בִירוּשָׁלַיִם, וּבֵית יַעֲזֵק הָיְתָה נִקְרָאת, וְלָשֵׁם כָּל הָעֲדִים מִתְכַּנְּסִים, וּבֵית דִּין בּוֹדְקִין אוֹתָם שָׁם. וְסַעוּדוֹת גְּדוֹלוֹת עוֹשִׂין לָהֶם בְּשִׁבִיל שִׁיְהוּ רְגִילִין לְבֹא.

There was a large courtyard in Jerusalem, and it was called Bet Yaz;ek. There all the witnesses used to assemble, and the court would examine them there. They would make large feasts for them there so that they would have an incentive to come.

שלחן ערוך אורח חיים תי"ג:

מצוה להרבות בסעודת ר"ח.

It is a mitzvah to feast a lot on Rosh Hodesh.

שמואל א כ'

(25) And the king sat upon his seat, as at other times, even upon the seat by the wall; and Jonathan stood up, and Abner sat by Saul's side; but David's place was empty. (26) Nevertheless Saul spoke not any thing that day; for he thought: 'Something hath befallen him, he is unclean; surely he is not clean.' (27) And it came to pass on the morrow after the new moon, which was the second day, that David's place was empty; and Saul said unto Jonathan his son: 'Wherefore cometh not the son of Jesse to the meal, neither yesterday, nor to-day?' (28) And Jonathan answered Saul: 'David earnestly asked leave of me to go to Beth-lehem; (29) and he said: Let me go, I pray thee; for our family hath a sacrifice in the city; and my brother, he hath commanded me; and now, if I have found favour in thine eyes, let me get away, I pray thee, and see my brethren. Therefore he is not come unto the king's table.' (30) Then Saul's

מקרה הוא בלתי טהור הוא כי לא טהור. (כז) ויהי ממחרת החדש השני ויפקד מקום דוד ויאמר שאול אל יהונתן בנו מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם. (כח) ויען יהונתן את שאול נשאל נשאל דוד מעמדי עד בית לחם. (כט) ויאמר שלחני נא כי זבח משפחה לנו בעיר והוא צוה לי אחי ועתה אם מצאתי חן בעיניך אמלטה נא ואראה את אחי על בן לא בא אל שלחן המלך. (ל) ויחר אף שאול ביהונתן ויאמר לו בן נעות המרדות הלוא ידעתי כי בחר אתה לבן ישי לבשתך ולבשת ערות אמך. (לא) כי כל הימים אשר בן ישי חי על האדמה לא תבון אתה ומלכותך ועתה שלח וקח אתו אלי כי בן מות הוא. (לב) ויען יהונתן את שאול אביו ויאמר אליו למה יומת מה עשה. (לג) ויטל שאול את החנית

X

שמואל א כ'

anger was kindled against Jonathan, and he said unto him: 'Thou son of perverse rebellion, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness? (31) For as long as the son of Jesse liveth upon the earth, thou shalt not be established, nor thy kingdom. Wherefore now send and fetch him unto me, for he deserveth to die.' (32) And Jonathan answered Saul his father, and said unto him: 'Wherefore should he be put to death? what hath he done?' (33) And Saul cast his spear at him to smite him; whereby Jonathan knew that it was determined of his father to put David to death. (34) So Jonathan arose from the table in fierce anger, and did eat no food the second day of the month; for he was grieved for David, and because his father had put him to shame. (35) And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into

עָלְיוֹ לְהַכְתּוֹ וַיִּדַע יְהוֹנָתָן כִּי כָלָה הִיא מֵעַם אָבִיו לְהַמִּית אֶת דָּוִד. (לד) וַיִּקָּם יְהוֹנָתָן מֵעַם הַשְּׁלָחַן בְּחָרֵי אָף וְלֹא אָכַל בַּיּוֹם הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לֶחֶם כִּי נִעְצַב אֶל דָּוִד כִּי הִכְלָמוּ אָבִיו. (לה) וַיְהִי בִבְקָר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשָּׂדֶה לְמוֹעֵד דָּוִד וַנְּעַר קֶטֶן עִמּוֹ. (לו) וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ רֵץ מִצֵּא נָא אֶת הַחֲצִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מִזְרֶה הַנֶּעַר רֵץ וְהוּא יֵרֶה הַחֲצִי לְהַעֲבֹרוֹ. (לז) וַיָּבֵא הַנֶּעַר עַד מְקוֹם הַחֲצִי אֲשֶׁר יֵרֶה יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנֶּעַר וַיֹּאמֶר הֲלוֹא הַחֲצִי מִמֶּךָ וְהִלָּאָה. (לח) וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנֶּעַר מִהֲרָה חוֹשָׁה אֶל תַּעֲמֹד וַיִּלְקֹט נֶעַר יְהוֹנָתָן אֶת [הַחֲצִים] (הַחֲצִי) וַיָּבֵא אֶל אֲדֹנָיו. (לט) וְהַנֶּעַר לֹא יָדַע מֵאוֹמֶה אֵד יְהוֹנָתָן וְדָוִד יָדְעוּ אֶת הַדָּבָר. (מ) וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן אֶת כְּלָיוֹ אֶל הַנֶּעַר אֲשֶׁר לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הִבִּיא הָעִיר. (מא) הַנֶּעַר בָּא וְדָוִד קָם מֵאֶצֶל הַנָּגֶב וַיִּפֹּל לְאַפָּיו אֶרְצָה

שמואל א כ'

Jonathan had shot, Jonathan cried after the lad, and said: 'Is not the arrow beyond thee?' (38) And Jonathan cried after the lad: 'Make speed, hasten, stay not.' And Jonathan's lad gathered up the arrows, and came to his master. (39) But the lad knew not any thing; only Jonathan and David knew the matter. (40) And Jonathan gave his weapons unto his lad, and said unto him: 'Go, carry them to the city.' (41) And as soon as the lad was gone, David arose out of a place toward the South, and fell on his face to the ground, and bowed down three times; and they kissed one another, and wept one with another, until David exceeded. (42) And Jonathan said to David: 'Go in peace, forasmuch as we have sworn both of us in the name of the Lord, saying: The Lord shall be between me and thee, and between my seed and thy seed, for ever.'

יָרָה יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנֶּעֱרָר
וַיֹּאמֶר הֲלוֹא הַחֲצִי מִמֶּדָּ וְהִלָּאָה. (לח)
וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנֶּעֱרָר מְהֵרָה
חִוְשָׁה אֶל תַּעֲמֹד וַיִּלְקֹט נֶעֱרָר יְהוֹנָתָן
אֶת [הַחֲצִים] (הַחֲצִי) וַיָּבֵא אֶל אֲדֹנָיו.
(לט) וְהַנֶּעֱרָר לֹא יָדַע מֵאוֹמֶה אֵדָּ יְהוֹנָתָן
וְדָוִד יָדָעוּ אֶת הַדְּבָר. (מ) וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן
אֶת כְּלָיו אֶל הַנֶּעֱרָר אֲשֶׁר לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ
לֵךְ הִבִּיא הָעִיר. (מא) הַנֶּעֱרָר בָּא וְדָוִד
קָם מֵאֶצֶל הַנֶּגֶב וַיִּפֹּל לְאַפָּיו אֲרָצָה
וַיִּשְׁתַּחוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּשְׁקֹוּ אִישׁ אֶת
רֵעֵהוּ וַיִּבְכּוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ עַד דָּוִד
הִגְדִּיל. (מב) וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ
לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ
בְּשֵׁם יְיָ לֵאמֹר יְיָ יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינְךָ
וּבֵין זְרַעֵי וּבֵין זְרַעְךָ עַד עוֹלָם.

נוסח המקרא מבוסס על מהדורת
מקרא על פי המסורה (CC BY-SA)
3.0), המבוססת על כתר ארם צובה
וכתבי יד נוספים